

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

16 грудня 2025 року

Київ

№ 147

Про затвердження Положення
про порядок і критерії, за якими визначаються пов'язані
контрагенти, що входять до групи пов'язаних контрагентів, на
ринках небанківських фінансових послуг

Відповідно до статей 7, 15, 55¹, 56 Закону України “Про Національний банк України”, пунктів 23, 30 розділу “Прикінцеві та перехідні положення” Цивільного кодексу України, статей 21, 39 Закону України “Про фінансові послуги та фінансові компанії”, статті 37 Закону України “Про кредитні спілки”, з метою встановлення порядку і критеріїв, за якими визначаються пов'язані контрагенти, що входять до групи пов'язаних контрагентів, на ринках небанківських фінансових послуг, Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Положення про порядок і критерії, за якими визначаються пов'язані контрагенти, що входять до групи пов'язаних контрагентів, на ринках небанківських фінансових послуг (далі – Положення про критерії пов'язаних контрагентів), що додається.

2. Кредитна спілка, фінансова компанія самостійно визначає суттєвість показника під час визначення критерію, передбаченого підпунктом 3 пункту 8 Положення про критерії пов'язаних контрагентів, на підставі судження, яке ґрунтується на аналізі показників контрагента та їх співставності з показниками суб'єкта господарювання з аналогічним основним видом економічної діяльності та розміром активів.

3. Кредитна спілка, фінансова компанія не визначає відповідно до пункту 5 Положення про критерії пов'язаних контрагентів групу пов'язаних контрагентів, якщо така група пов'язаних контрагентів була визначена нею раніше відповідно до Положення про критерії пов'язаних контрагентів.

4. Департаменту методології регулювання діяльності небанківських фінансових установ (Сергій Савчук) після офіційного опублікування довести

інформацію про прийняття цієї постанови до відома фінансових компаній та кредитних спілок.

5. Постанова набирає чинності з дня її офіційного опублікування та діє протягом дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 “Про введення воєнного стану в Україні”, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні”» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 33

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
16 грудня 2025 року № 147

Положення

про порядок і критерії, за якими визначаються пов'язані контрагенти, що входять до групи пов'язаних контрагентів, на ринках небанківських фінансових послуг

1. Це Положення розроблено відповідно до Законів України “Про Національний банк України”, “Про фінансові послуги та фінансові компанії”, “Про кредитні спілки” та Цивільного кодексу України (далі – ЦК України).

2. Терміни в цьому Положенні вживаються в таких значеннях:

1) група пов'язаних контрагентів – позичальник (його правонаступник) / лізингоодержувач (його правонаступник), який є суб'єктом господарювання, який має невиконане зобов'язання за договором кредиту (позики) / договором фінансового лізингу перед кредитором (крім банку) / лізингодавцем (крім банку), та його контрагенти – суб'єкти господарювання, що відповідають критеріям та вимогам, установленим у пунктах 5–10 цього Положення, незалежно від того, чи є такий суб'єкт господарювання клієнтом кредитора (крім банку) / лізингодавця (крім банку);

2) заява – заява, що подається позичальником (його правонаступником), який є суб'єктом господарювання, відповідно до пункту 23 розділу “Прикінцеві та перехідні положення” ЦК України до кредитора (крім банку), про застосування мораторію на нарахування та сплату коштів за грошовим зобов'язанням за договором кредиту (позики), включаючи основну суму кредиту (позики), проценти, комісії та інші платежі, або заява, що подається лізингоодержувачем (його правонаступником), який є суб'єктом господарювання, відповідно до пункту 30 розділу “Прикінцеві та перехідні положення” ЦК України до лізингодавця (крім банку), про застосування мораторію на нарахування та сплату лізингових та інших платежів за договором фінансового лізингу, включаючи заборгованість за ними, неустойку (штраф, пеню);

3) економічна залежність – залежність одного контрагента від іншого, за якої у випадку виникнення проблем із фінансуванням або виконанням зобов'язань в одного контрагента можуть виникнути проблеми з фінансуванням або виконанням зобов'язань в іншого контрагента;

4) спільна бренд-платформа – схоже комерційне найменування та/або торговельна марка;

5) суб'єкт господарювання державного сектору економіки – суб'єкт господарювання, що діє на основі лише державної власності, суб'єкт господарювання, державна частка в статутному капіталі якого перевищує 50% чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цього суб'єкта господарювання;

6) суб'єкт господарювання комунального сектору економіки – суб'єкт господарювання, що діє на основі лише комунальної власності, суб'єкт господарювання, у статутному капіталі якого частка комунальної власності перевищує 50% чи становить величину, яка забезпечує органам місцевого самоврядування право вирішального впливу на господарську діяльність цього суб'єкта господарювання.

Терміни “контролер”, “контроль (вирішальний вплив)” уживаються в цьому Положенні в значеннях, наведених у Законі України “Про фінансові послуги та фінансові компанії”.

Терміни “кредитор”, “лізингодавець” уживаються в цьому Положенні в значеннях, наведених у пунктах 23, 30 розділу “Прикінцеві та перехідні положення” ЦК України.

Інші терміни в цьому Положенні вживаються в значеннях, наведених у Законі України “Про фінансовий лізинг”, інших законах України та нормативно-правових актах із питань регулювання ринків фінансових послуг.

3. Це Положення визначає порядок і критерії, за якими визначаються пов'язані контрагенти, що входять до групи пов'язаних контрагентів, з метою застосування пунктів 23, 30 розділу “Прикінцеві та перехідні положення” ЦК України.

4. Це Положення не поширюється на банки під час визначення ними групи пов'язаних контрагентів.

5. Двоє або більше контрагентів (разом із позичальником або лізингоодержувачем) є групою пов'язаних контрагентів під час розгляду заяви, якщо контрагенти одночасно:

1) є суб'єктами господарювання;

2) відповідають хоча б:

одному з критеріїв відносин контролю, зазначеному в пункті 6 цього Положення;

одному критерію, що свідчать про економічну залежність, зазначеному в пункті 7 цього Положення;

двом чи більше критеріям, що можуть свідчити про економічну залежність, зазначеним у пункті 8 цього Положення.

6. Критеріями відносин контролю є:

1) один із контрагентів здійснює контроль (вирішальний вплив) над іншим контрагентом;

2) контрагенти мають спільного контролера.

7. Критеріями, що свідчать про економічну залежність, є:

1) контрагенти мають спільне джерело погашення кредиту (позики), зобов'язань за договором фінансового лізингу та не мають інших джерел доходів, з яких можна повністю погасити кредит (позику), виконати зобов'язання за договором фінансового лізингу;

2) один контрагент повністю або частково гарантує (поручається за) виконання зобов'язань іншого контрагента перед кредитором (крім банку) або лізингодавцем (крім банку) та настання гарантійного випадку (виконання зобов'язання за порукою) може призвести до невиконання цим контрагентом своїх зобов'язань;

3) 50% або більше надходжень від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) або витрат на оплату продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік одного контрагента становлять операції з іншим контрагентом, якого не можна швидко замінити;

4) два чи більше контрагентів залежать від одного джерела отримання 50 і більше відсотків фінансування, яке не може бути швидко замінене.

Критерій підпункту 4 пункту 7 цього Положення не застосовується до контрагентів, у яких основним джерелом фінансування є кошти державного або місцевого бюджету або фінансової установи, включаючи міжнародну.

8. Критеріями, що можуть свідчити про економічну залежність, є:

1) контрагент використовує кредитні кошти, отримані від кредитора (крім банку), для надання прямо або опосередковано позики / в користування іншому контрагенту або іншій фізичній чи юридичній особі;

2) заставодавцем за зобов'язаннями контрагентів є одна й та сама особа, та/або особи, пов'язані між собою відносинами контролю;

3) 50% або більше дебіторської заборгованості або зобов'язань одного контрагента за останній звітний рік, що складають суттєву частину балансу, стосується іншого контрагента та/або групи юридичних осіб, пов'язаних із контрагентом відносинами контролю;

4) 50% або більше надходжень від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) або витрат на оплату продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік одного контрагента становлять операції з групою юридичних осіб (двома чи більше юридичними особами), пов'язаних із контрагентом відносинами контролю, яких не можна швидко замінити;

5) контрагенти мають у спільному використанні інформаційно-телекомунікаційні системи та/або разом адмініструють чи управляють ними;

6) контрагенти мають спільну або дуже близькі адреси місцезнаходження та/або спільну адресу мережі Інтернет (найменування вебсайта/доменне ім'я/посилання на вебсайт) (далі – електронна адреса) або електронну адресу, що є складовою електронної адреси, або включає повну / часткову електронну адресу іншого контрагента та/або спільну бренд-платформу.

9. Суб'єкти господарювання є пов'язаними між собою економічною залежністю, якщо вони відповідають хоча б:

1) одному з критеріїв, що свідчать про економічну залежність, зазначеному в пункті 7 цього Положення;

2) двом чи більше критеріям, що можуть свідчити про економічну залежність, зазначеним у пункті 8 цього Положення.

10. До групи пов'язаних контрагентів не включаються контрагенти, які:

1) є суб'єктами господарювання державного / комунального сектору економіки;

2) контролюються суб'єктом господарювання державного сектору економіки та не пов'язані між собою економічною залежністю;

3) є суб'єктами господарювання, що пов'язані між собою економічною залежністю, унаслідок діяльності у сфері, що належить до природної монополії згідно із Законом України "Про природні монополії".